

CANADA STÖRSTA OCH BÄSTA SVENSKA TIDNINGEN I CANADA. UTBEVET HVARJE ONSDAG I WINNIPEG, MAN., AF FLEMING PRINTING CO. LTD. JOHN E. LIDHOLM, Manager. PRENUMERATIONSPRIS. Helt År (4 förskott) \$1.00 Halvt År 50c Tre månader 35c Helt år till Sverige 2.00 Halvt År 1.00

KONTOR, Tryckeri och Bokhandel är beläget å 259 Fountain st. invid Sv. Luth. Kyrkan. Besökande lands män alltid välkomna. Adressera alla försändelser till

CANADA, WINNIPEG, MAN. BOX 254

REDAKTION: AUGUSTUS G. OLSSON, JOHN E. LIDHOLM.

Framtidens kornbod. "Ett tjugoende seklet tillhör Canada" sägs det 19de tillhört det stora, mäktiga landet i söder. Vårt lands resurser äro oouttömliga å alla områden. Det är blott fråga om att rätt bruk dem. Canada har gjort en god början i den rätta riktningen. Målet skall också uppnås, ty Canada har i tvekan med världens största industriella land visat sig vara en sätte. Detta erkännes också esomolttast i de sträfvanden som göras å olika delar af Staterna att träffa öfverenskommissie med Canada å handelsfrågor. Senast har detta lagts å dagen, då Minneapolis' börs förliden vecka öppet förklarade sig halva satt såsom mål att genom agitation tvinga Staternas regering att så ändra tullagarna, att hvetet måtte tillåtas tullfritt införas från Canada. Kvinnorna i hela den nordvästra delen af Förenta Staterna fördr ingenting mindre. För dem är det ett livsvikor. Under de senaste åren ha de stora kvarnarna å Kvarnstadens liden blivit på hvetet, och denna brist ökas årligen å otoväckande grad. För oss, som bo på denna sidan — den rätta sidan — gränsen, är detta förhållande ei

alls oroande, utan tvärtom uppmontrande. Canadas oändliga vidder af det bästa hveteland på jorden kommer dock en gång att tagas å besittning och odlas. När detta sker, är vårt lands storhetsstund inne. Men hos oss är icke den hveteproducerande perioden övergående, såsom den varit å olika delar af Staterna. Ty här ha vi icke blott en mycket lämplig jordmån för hvetedodling, utan vi ha också ett lämpligt klimat. Då all säd brädmognar å Staterna på grund af det alltför varma vädret, lemnas såden här tid att fullkomligt utbildas, innan den mognar. Därför då Staternas och världens största mjölkvarnar redan nu fördr å regering att Canadas hvetet måtte tillåtas tullfritt införas — och därmed erkänna att detta är redan nu för dem ett livsvikor — så kan det lätt tänkas, hvilken makt Canada en gång kommer att utöva å bestämmandet af priserna på världens brödförråd, då allt brukbart land i den sista vårdet å världen är upptaget och odladt. Då är Canada världens kornbod.

Fördelning af immigranter. Immigrationsen är å dag den stora oroaden frågan i Staterna. Man har sökt genom stränga bestämmelser förhindra invandringen. Men huru stränga bestämmelserna än äro, håller dock den stora strömmen af invandrare på sig å ökas. Hvad man skall taga sig till med de invandrande millionerna — särskildt då tiotusentals komma såsom flyktingar från politiskt förtryck — är en fråga som måste lösas, och lösas rätt, om icke framtiden skall tvingas som nutidens fel.

Immigrationskommissionären F. P. Sargent har därför uttärdat en förordning, som skall trädgå å kraft den 1 juli å år, och går ut på ått fördela invandrarna på olika stater, så att arbete kan lemnas dem vid ankomsten. På detta sätt ämnas man söka hindra den stora trängselen — och det därmed förändrade eländet — å de stora städerna. Särskildt önskar man föröka södra Europas folk att så sig ned.

Folkskolebildningen. Den 17 ds var årsdagen af den första svenska folkskolekolans inrättande på Hvilan år 1868. Denna rörelse, som uppkom först å Danmark, på initiativ af Grundtvig, afsåg att utvidda befolkningen på samma gång å allmännyttig och nationell rikning. Numera finnas å Sverige 25 sådana läroanstalter. Kursen är vanligen ettårig, och undervisningstiden omfattar vanligen sex månader, november-april. Till bestridande af de löpande utgifterna halva folkskolekolarna, utom statsbidrag, att beräkna lärjungarnas afgifter (30-80 kr. för hvarje elev), bidrag från lands-ting (500-3,500 kr. årligen), från hushållningssällskap, kommuner, och s. k. folkskolekol- eller garvartieföreningar, hvilka bildats af enskilda personer. De s. k. arbetareinstituten å åtskilliga städer äro å själva verket att betrakta såsom efter stadsförhållanden lämpade folkskolekolor.

I dessa skolor lemnas ganska goda kurser å åtskilliga praktiska ämnen, såsom bokföring, kommunalrätt, landbruk, trädgårdsskötsel m. m. Om man nu tar å betraktande, att dessa ämnen påbörjades redan å folk- och fortsättningsskolan, kan man lätt inse hvilken makt å det goda tjänstfolkskolan å Sverige är. Trots det svenska folkskolekolens utmärkte beskaffenhet klagas ofta hemma å Sverige öfver de många bristerna å folkskolekolundervisningen. Senast har kommerskollegium å ett utlåtande rörande orsakerna till och botemedlen mot emigrationen bland annat påtyckt önskvärdheten af att genom ett mera praktiskt inrättande af fortsättningsskolan och upprättande af praktiska yrkeskolor å amerikansk stil göra svensken mera reflekterande samt ge honom större förmåga att kritiskt bedöma och esomolttast förbättra de använda arbetsmetoderna. Men då svensken å Amerika stadsvis visat sig särskildt styf såsom en reflekterande och kritiskt anlagd yrkesman, ligger nog icke orsaken till utvandringen å det svenska folkskolekolstycket. Förmågligast äro nog orsakerna till utvandringen att söka å svenska sociala och finansiella förhållanden. Den så starkt utpräglade svenska själlständighetskänslan och kärleken till det egna hemmet driver flera svenskar till vårt stora fria Canada med de oändliga sträckorna frihemman å något annat. Om Sverige öppnade de många vidsträckt kronodomänerna för frihemman, skulle ett stort steg ha tagits mot målet Sverige söker vinna. Men innan detta sker, kan Canada påräkna en fortsatt ökning å invandrarernas antal från Sverige.

Fredskongressen. Roosevelt skulle ha upplästs, men näret sådant hölles ej å. De viktigaste talen hölles af utrikesminister Elihu Root, guvernör Hughes och borgmästaren McClellan. Internationella åskådningar af fredsförelsen belystes å anföranden af baron d'Estourmelles de Constant från Frankrike, baron Deschamps från Belgien, professor Huo Münsterberg från Tyskland, sir Robert Cranston och W. L. T. Stead

från Storbritannien samt handels- och arbetsministern Oscar Strauss. Delegaterna till kongressen inberättade Förenta Staternas representanter till kongressen å Haag, federal- och statslovar, förbunds-senatorer och kongressmän, guvernörer och legislaturmedlemmar, borgmästare från många stora städer, representanter från ledande kyrkliga, patriotiska och välgörenhetsföreningar, journalister, affärsmän och arbetareledare. Dessutom halva Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Holland och Belgien sändt personer, som tagit aktiv del å arbetet för internationell medling. Canadas representant vid kongressen var generalguvernör Earl Grey. I det briljanta tal han höll framhållde han önskvärdheten af att å internationella tvister tillämpa Canadas nya lag om skiljedomstol, som går ut på att ingen strejk eller lock-out får verkställas förrän stridsfrågan har behandlats af en lagenligt tillsatt skiljedomstol. Tre strejker ha redan genom denna bestämmelse avjurtts men dess stora gagn ligger särskildt å den fostran den understället vårt lands inbyggare, att "det är blott barbariska och obildade folk, hvilka föredraga grälet och svärdet framför skiljedomstolens fredliga metod å uppgörelse af tvistigheter dem emellan". Han trodde också att den tid nu voro inne, då Storbritannien och Förenta Staterna borde mer å hittills skett närma sig hvarandra för att förhindra de stora förödande världskrig.

Efter honom utträdde den engelske ambassadören James Bryce. Han ville särskildt betona den stora skada den s. k. "gula" tidningspressen åstadkommer genom dess förtroende af klassiskt och en falsk fosterlandskänsla. För att nu motarbeta den hetsning å sinema, som dessa tidningar föstra, vore skiljedomstol särskildt välgörande därför att den förhindrade förkastade krigsöfverklaringar och gäve tid till besinnning för båda länderna å tvistfrågan. Vidare ville han framhålla, att det vore mycket dumt från affärssynpunkt sedt att föra ett modärnt liss- och panningödnade krig. Att Canada, som stads kraftigt motarbetat militarismens införande, skulle ställa sig med å ledet för världsfredens främjande är naturligt. Något öfver ett hundra senatorer och medlemmar af underhuset samlades å Ottawa förliden vecka och organiserade för Canada en afdelning af föreningen "The Interparliamentary Union for the Promotion of Peace". Senator Dandurand valdes till ordförande, och alla närvarande underskrev denna unions platform.

Nationens omdaning. I dessa dagar, då invandrare från alla länder utom England, Frankrike och Belgien å parlamentet offentlig anfällts, och å detta anfall inbegripits svenskar och amerikaner, kunde det möjligtvis vara intressant göra sig reda för huru invecklad den omdaning är, som Canada å n. håller på att undergå. Hvarje invandrande folkslag tager med sig till sin egen kultur, sina vanor, förtjänster, fel och lyten. Att söka sammanjänga alla dessa skiljaktiga lissåskådningar till en bestämd ny nationell sådan måste vara förenadt med stora svårigheter och stridigheter. Dessa svårigheter förmåskas icke renover eller anfall som göras mot olika folkslag. Och då vi såsom canadier måste bevisa oss vara situationer många, böra vi å första hand se till att vi verkligen förstå hvad det är fråga om. Vi kunna icke reda oss utan invandringen — den utgör ett livsvikor för vårt stora framtidsland Canada. För att kraftigare belysa denna fråga kunna vi studera förhållandena å det land, som å fråga om utveckling på alla områden slagit världsrekord, Förenta Staterna. En ämbetsman å Förenta Staternas folkräkningsbyrå, William Rossiter, har å en tidskrift publicerat en ganska märklig uppsats med rubriken "Hvarför behöva vi invandrarna?" hvari han med en mängd statistiska tabeller bevisar, att den egentliga amerikanska nationen — å unionen infödda millionerna — skulle aistanna å sin förökning och utveckling, ifall strömmen af invandrare från andra land å eller annan orsak upphörde. Förlättaren påpekar, att invandrarna under större delen af 1800-talet, fram till omkring 1870, utgjordes huvudsakligen af engelsmän, skottar, irändare och germaner, således af folk som voro mera eller mindre besläktade med den förut existerande amerikanska folkstocken å ras, religion, världsutveckling och politiska ideal. Före 1800 fanns det därför inga sådana svårösta sammansmältningens problem, som nu börja oroa amerikanerna. Men efter 1870 har invandringen från dessa folk minskats och å stället har invandrerströmmen allt mer och mer till sitt stora flertal börjat bestå af personer som å ras, språk, religion och tänkesätt betydligt skilja sig från den infödde amerikanerna: italienare, polackar, ryssar, judar, galizier, rumäner o. s. v. Nu vidtager förlättaren för att

klargöra sina tabeller den åtgärden att å teorien åter skicka bort alla de personer som för närvarande vistas å Förenta Staterna utan att vara födda där. År 1900 utgjorde hela befolkningen nära 76 millioner, och af dessa voro 19,349,000 födda å utlandet, alltså en främling på hvar sätte infödd. Om de tio millioner nya plötsligt åter skickades ut ur landet, skulle de norra staterna utplötsligt åter skickades ut ur folkmängden, de södra och sydvästra minst. Somliga å de norra staterna skulle få sin befolkning minskad med en tredjedel. Summan af resultatet blefve att Förenta Staternas folkmängd skruflades tillbaka till hvad den var närmast före 1800. Men om man till främlingarna räknar äfven de barn, som födts af främmande föräldrar efter dessas ankomst till Amerika, skulle ytterligare 15,645,000 personer exporteras. Då skulle 24 stater förlora hälften af sin folkmängd, endast den kompakta södern blefve öberörd. I förbigående sagdt räknar förlättaren bland annat ut, att ett dylikt återsändande af invandrare skulle återsända till Sverige å förra året omkring 573,000 personer och å senare ålet ytterligare ungefär lika många. Förr hölls folkmängden å Europa nere genom krig och farsoter, numera genom utvandring till Amerika. Återsändandet skulle å Amerika drabba framför allt de nveste landbrukarestaterna och de största städerna. I trettio å de sistnämnda är endast en tredjedel af befolkningen född å Amerika af infödda föräldrar. New York, som nu har öfver 4 millioner invånare, skulle krympa ihop till omkring 1 miljon, Chicago skulle mista nära fyra femtedelar, Boston minskas från 600,000 till 200,000 o. s. v. Men det intressantaste är den upplysning rörande nationens förökning genom barnen af infödda föräldrar som detta teoretiska återsändande af främlingarna ger. Det visar sig, att de infödda föräldrarna få färre barn än de inlyttade. Såsom typisk kan man anföra statistiken för staten Michigan, som har ovanligt noggranna befolkningssiffror uppgjorda för år 1894. Under två generationer har folkmängden där bland de infödda uppgått till blott 13 på tusen, medan dödsprocenten är 12 på tusen. Således har den naturliga folkmängden där netto varit blott 1 på 1,000.

Förlättaren förklarar, att med undantag för de södra staterna står den infödda amerikanska befolkningen faktiskt stilla å sin utveckling eller går till och med tillbaka. Michigan-siffrorna bekräftar och skärpas genom uppgifterna från flera andra stater. Och det värsta är, att om man granskar siffrorna för en längre period, finner man, att ökningsstiffran långsamt men säkert minskas. Den egentliga amerikanska nationen har allt mera mistat förmågan att föröka och utveckla sig; landets framtid beror fullständigt på en fortgående invandrerström.

Den infödda nationen skulle för resten med rådande samhällsförhållanden icke alls kunna existera utan invandrarna. Det teoretiska återsändandet af de nya invandrarna skulle föröva Unionen (med de negererna åro arbetarestocken) öfver 48 procent af kroppsbekärfne: Grufvor och stenbrott t. ex. skulle förlora två tredjedelar af sina arbetare; samma proportion af tjänstefolket skulle försvinna, och industriarbetarna å fabrikerne blefve icke hälften så många som för närvarande. Äfven bland köpmännen, bankiererna, fabrikanterna m. fl. skulle hälften försvinna. Landbrukarna och de bildade kallen skulle stå mindre berödda. För sin kolossala industriella upplömsning har Amerika de europeiska invandrarna att tacka. Infödda amerikaner ha å flertalet fall varit de ledande, men det är invandreremassorna som levererat armarna. Förlättaren betonar också, att de nya invandreremassorna komma att skapa allt svårare och svårare samhällsfrågor å Förenta Staterna. Den tid är förlå, då de invandrande lätt och hastigt assimilerades, sammansmältes med de förtvrande invånarna. Nu komma nya raser, nya åskådningar, nya religioner allt starkare och starkare inträngande. Förlättarens slutsats är följande: Invandringen är oviktorligt nödvändig för vidmakthållandet och förökandet af den amerikanska nationen, hvars ekonomiska utveckling därjämte fullständigt är beroende af invandringen. Men han kunde ju också tillagt, att invandringens förändrade art allt mera tenderar till att omdana den hittillsvarande amerikanska nationen. Om invandringen fortgår å samma stål som under de senaste trettio åren — och unionens oafvisliga behof torde å längden omöjliggöras allt för stränga invandringsslagar — kommer den amerikanska nationen om kanske femtio år att antingen förete helt andra karaktäristiska kännetecken än hittills, vara genomsvad af vida starkare sydeuropeiska och öst-europeiska element, med den katolska kyrkan triumferande öfver de

gamla puritanernas åttlingar, eller också att vara fullständigt södersplittrad.

I senare ålet — hvilket synes vara det fröligaste, då en sammansmältning mellan anglosachser, germaner och skandnaver å ena sidan samt italienare, polackar o. s. v. och ryska judar å den andra knappast kommer att kunna blifva verklighet — skulle Unionen säkerligen upplösas å ett antal oberoende stater... kanske med en grupp-bildning efter väderstrecken söder, nordost och väster, hvartil en tendens redan nu tydligt visat sig. 1860-talets inbördes krig utkämpades mellan å hufudsak närbesläktade folk, ja å själva verket mellan bröder; ett framtida försök att hålla ihop Unionen med järn och blod måste utkämpas mellan helt olikartade folk.

Till Ernst Sk rstedt, d. 14 april 1907.

Lik dig, med stormsteg tiden går, jag er för brådska flytter, å rusen blindt! Tänk, temti år å dessa dar du fyller! Ån lyknan gått med dig å lag och ån hon ryggen vändt dig, men du ått på så länge jag, din tråtoberod, kämt dig.

Kan du väl vara femti år? Förvännings äre beredes. Kan det ha grånat re'n, ditt hår, och skagget likaledes? Torndvivelströghet mången fick, som fyllt sitt halva sekel; men du är ån så pig, så kvick, så littröd som en stekel.

Honnör för dina femti år! Jag kämt dig halva tiden. Honnör för frosten å ditt hår! År sommarn då förliden? Jag kan ej tro att så det är, ditt lyne ån är soligt. Du ledigt årens börda bär; du kan ju ån ha roligt!

Så lycka tjill att vara ung — å alla fall till själen! Käms ej bekymrens börda tung, må gärna tyngas hälen! Hvad mer som nu du tyngre går, om ungdomsmidgådet farit! Dess djupare bli då de spår, som visa hvar du varit!

Det går för fort! (Det kungssord är.) Men ej tyngs du till jorden, och blott du ej blir sur och tvär, med hitvarghugg å orden, det märks ej alls hur många år du lefva fått och slita. Som å din ungdom tiden går, om bara du får plita!

Du granske literära prof, som hittills, för'n de tryckas! Beröm en hvar, som har behof af sådant för att lyckas! Men en på egna krafter rik, som skönt och snillrikt skriver, du underkaste sträng kritik, så att han felfri bliver!

Sörj ej det bokförråd som brann! (Jag nog förstår din suckan!) Med egna verk måhända kan du fylla hela luckan. Lel länge och tag lyckan fatt! Var flitig som en stekel! I vittra värf jag hoppas att du lever minst ett sekel!

Jakob Bonggren.

DOKTORERNA Simpson och Halpenny 216 Mc Intyre Block. TELEFONER: 6. Kontoret 272 Dr. Simpsons bostad 672 Dr. Halpennys 127

Svensk Läkare. DR. C. E. JOHNSON. Kontor: 507 Main St. Allman Block. Mottagnings tid 10-12 f.m. 1.30-4.30 e.m. Telefon till Kontor 5318 Telefon till Bostad 5319. Bostad: 130 Cathedral Avenue. Sjukbud under ått n, personligen eller per telefon erhållas proumt tillly.

Dr. S. C. Peterson Svensk Läkare. Kontor: 706 Union Bank Tel. 4357 Bostad: 96 Dagmar St. Tel. 5038. Timmar: 11-12 f.m. 3-5 e.m. 8-9 e.m.

Björnson & Brandson LÄKARE. Kontor: 650 WILLIAM AVK., Telefon 89. Mottagningsstid: 1.30 - 3, 7 - 8 e.m. Bostad: 620 McDermott Ave., Telefon 4300.

Dr. R. B. Anderson Läkare och Kirurg. Hörn af Dufferin Ave. och Main St. Telefon 2444

Dr. T. G. HAMILTON LÄKARE OCH KIRURG. Kontorstimmer 9 f.m. till 3 e.m. Kontor och Bostad: 264 Renton Ave., midt emot Woodmen's Hall. TEL. 3042

Skand. Advokat Thos. H. Johnson, Barrister, Solicitor, Etc. Kontor, Room 33, CANADA LIFE BUILDING, hörnet af Main och Portage Ave

G. F. Munroe G. H. West Munroe & West Advokater, Solicitors, Notarius i Publicis. Kontor 445 Main St., Winnipeg, Man. P. O. Box 535. Telefon 76

C. R. Mollard AUKTIONIST. (Licensed Auctioneer). Jag förrättar auktioner hvar som helst å Manitoba. Vilkor: \$20 för att hålla försäljningen, med tillägg af 1% procent öfver \$1,000. Adress: Stonewall, Man.

THE KEELEY INSTITUTE 133 Osborne St., Winnipeg. Drockenskap, morfibruk samt begär efter andra droger botas säkert genom Dr. Leslie E. Keeleys guldkur, som meddelas af kompetenta och skickliga läkare. Denna metod har med framgång använts de senaste 25 åren. All korrespondens angående behandling gifves i förtroende.

IMPERIAL BANK OF CANADA. Kapital, (Inbetaldt) \$4,500,000. Reserv Kapital 4,500,000. Gällande intresse betalas å depositoner. SPARRANSKAFDELNINGEN REKOMMENDERAS. Växlar dragas på alla platser å Sverige, Norge och Danmark. Åro betalbara å kronor. HUFVUDKONTOR. Tullfälligt lokat, medan våra nya bankbyggnad uppföres, hörnet af McDermott och Albert Sts. N. G. Leslie, Manager. NORTH END BRANCH. Hörn af Selkirk och Main st. F. P. Jarvis, Manager.

A. S. BARDAL BEGRAFNINGS BYRÅ. Begravnningar utföras skyndsamt och till moderat pris. HYRKUSVERK. Första klassens droskor. Telefon 108. Bardal Block, 121 Nena st.

J. THOMSON & CO. LKBESÖRJARE. 501 Main St. Midt emot City Hall. Telefon 1.

Clark Bros. & Hughes LKBESÖRJARE. 368 Portage Ave. Steele Block. TEL. 1239

AMBULANS Kerr, Bawlf, McNamee LIMITED. LKBESÖRJARE. WINNIPEG. Telefon 413. 529 Main Street

PATENTS PROMPTLY SECURED. We solicit the business of Manufacturers, Engineers and others who require the advice of experts in having their Patent Inventions transmitted to Experts. Preliminary advice free. Charges moderate. Our Inventors' Adviser sent upon request. Motion & Station, New York Life Building, Montreal and Washington, D.C. U.S.A.

Om Ni önskar ett hem i Winnipeg eller omnejd, besök oss! Vi sälja sex olika terminskontrakt. Lätta månatliga afbetalningar och utan besvärigheter. Hvarför vill Ni betala hyra till någon, när Ni kan å stället afbetala den månatliga afgiften på eget hem och därigenom försäkra eder förliden att bo under eget tak. Vi bygga hus åt eder på egen lott, eller försäkra lott, om Ni så önskar. Sänd in ansökan nu! Besök, skrif eller telefonera genast och hör efter våra vilkor, som åro inom räckhåll för hvar och en.

Provincial Contracting Co. Limited. Öppet om aftnarna kl. 7-9. Kapital \$150,000. Kontor: 407-408 Ashdown Block. Telefon 6574. Winnipeg

Bell Pianon och Orglar. Åro de bästa af alla. WINNIPEG. PIANO & ORGAN CO., Hufvudgater. Manitoba Hall, 293 Portage av

Prenumerera På 'CANADA'

Svenska Böcker! VI HAFVA PÅ LAGER SVENSKA BÖCKER AF DE GAMLA VÄLKÄNDA FÖRFATTARNE SIGURD, BLANCHE, MARIA SOPHIA SCHWARTZ, EMILIE FLYGARE-CARLEN, HERMAN BJURSTEN M. FL. PRIS FRÅN 25c OCH HÖGRE.